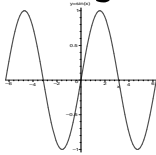

Lektion 14

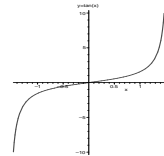
Repetition

Standardfunktioner

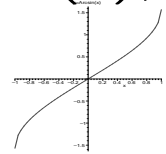
- $(\cos(x), \sin(x))$ er koordinaterne for det punkt på enhedscirklen som $(1, 0)$ føres over i ved en drejning på x (radianer) mod uret

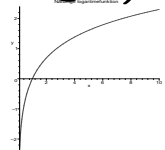
- $\tan(x) = \frac{\sin(x)}{\cos(x)}$, $\cot(x) = \frac{\cos(x)}{\sin(x)}$

- $\arcsin(x)$, $\arccos(x)$, $(-1 \leq x \leq 1)$, $\arctan(x)$ og $\text{arccot}(x)$ (defineret for alle x) er de inverse funktioner til $\sin(x)$, $\cos(x)$, $\tan(x)$ og $\cot(x)$

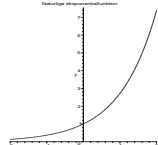

- $\ln(x)$ er arealet (regnet med fortegn) mellem 1 og x under grafen $y = \frac{1}{x}$

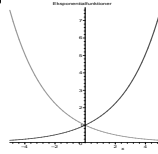

- $\log_a(x) = \frac{\ln(x)}{\ln(a)}$ (logaritme med grundtal $a > 0$)

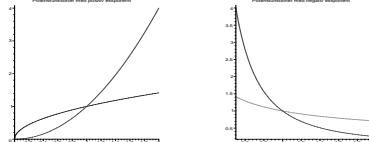
- $\exp(x) = e^x$ er den inverse funktion til $\ln(x)$

- $a^x = e^{x \ln(a)}$ (eksponentialfunktion med grundtal $a > 0$)

- $x^r = e^{r \ln(x)}$ (potensfunktion med eksponent r)

Regneregler for trigonometriske funktioner:

$$\sin^2(x) + \cos^2(x) = 1, \quad \sin\left(x + \frac{\pi}{2}\right) = \cos(x)$$

$$\sin(x + y) = \sin(x) \cos(y) + \cos(x) \sin(y)$$

$$\cos(x + y) = \cos(x) \cos(y) - \sin(x) \sin(y)$$

$$\sin(2x) = 2 \sin(x) \cos(x)$$

$$\cos(2x) = 2 \cos^2(x) - 1 = 1 - 2 \sin^2(x)$$

$$\sin(\arcsin(x)) = x = \arcsin(\sin(x)) \quad \left(-\frac{\pi}{2} \leq x \leq \frac{\pi}{2}\right)$$

Regneregler for logaritmefunktioner:

$$\ln(1) = 0, \quad \ln(e) = 1$$

$$\ln(x \cdot y) = \ln(x) + \ln(y), \quad \ln\left(\frac{x}{y}\right) = \ln(x) - \ln(y)$$

$$\ln(x^r) = r \ln(x)$$

$$\log_a(x) = \frac{\ln(x)}{\ln(a)} = \frac{\ln(b)}{\ln(a)} \cdot \log_b(x)$$

$$\log_a(a^x) = x = a^{\log_a x}$$

Regneregler for potensfunktioner:

$$\begin{aligned}x^0 &= 1, & x^1 &= x \\x^{r+s} &= x^r x^s, & x^{r-s} &= \frac{x^r}{x^s}, & x^{-r} &= \frac{1}{x^r} \\x^{rs} &= (x^r)^s, & x^{\frac{r}{s}} &= (x^r)^{\frac{1}{s}} \\x^{\frac{r}{n}} &= \sqrt[n]{x^r} = (\sqrt[n]{x})^r, & x^{-\frac{r}{n}} &= \frac{1}{\sqrt[n]{x^r}}, & n &= 2, 3, \dots\end{aligned}$$

Regneregler for eksponentialfunktioner:

$$\begin{aligned}\exp(0) &= 1, & \exp(1) &= e, & e^0 &= 1, & e^1 &= e \\ \exp(x+y) &= \exp(x) \cdot \exp(y), & e^{x+y} &= e^x e^y \\ \exp(x-y) &= \frac{\exp(x)}{\exp(y)}, & e^{x-y} &= \frac{e^x}{e^y} \\ \exp(rx) &= \exp(x)^r, & e^{rx} &= (e^x)^r \\ a^x &= e^{x \ln(a)} = b^{\frac{\ln(a)}{\ln(b)} x} \\ a^{x+y} &= a^x \cdot a^y, & a^{x-y} &= \frac{a^x}{a^y}, & a^{-x} &= \frac{1}{a^x} \\ a^{xy} &= (a^x)^y\end{aligned}$$

Regneregler for inverse trigonometriske funktioner:

$$\arcsin(x) + \arccos(x) = \frac{\pi}{2}, \quad -1 \leq x \leq 1,$$

$$\arctan(x) + \operatorname{arccot}(x) = \frac{\pi}{2}, \quad -\infty \leq x \leq \infty$$

Værdier for trigonometriske funktioner og deres inverse

x	$\sin(x)$	$\cos(x)$	$\tan(x)$	$\cot(x)$
0	0	1	0	∞
$\frac{\pi}{6}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	$\sqrt{3}$
$\frac{\pi}{4}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	1	1
$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\sqrt{3}$	$\frac{1}{\sqrt{3}}$
$\frac{\pi}{2}$	1	0	∞	0

Tabellen viser at

$$\arcsin\left(\frac{1}{2}\right) = \arcsin\left(\sin\left(\frac{\pi}{6}\right)\right) = \frac{\pi}{6}$$

$$\arctan\left(\sqrt{3}\right) = \arctan\left(\tan\left(\frac{\pi}{3}\right)\right) = \frac{\pi}{3}$$

$$\arccos\left(\frac{1}{2}\right) = \frac{\pi}{3} = \operatorname{arccot}\left(\frac{1}{\sqrt{3}}\right)$$

Grænseværdi

Definition: Funktionen $f(x)$ har grænseværdien b for x gående mod a , hvis vi kan få funktionsværdierne $f(x)$ til at ligge lige så tæt det skal være ved b ved at vælge x tæt nok ved a . Vi skriver så $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = b$.

Eksempel:

$$1. \lim_{x \rightarrow a} x^2 = a^2$$

$$2. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin(x)}{x} = 1$$

$$3. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{1 - \cos(x)}{x^2} = \frac{1}{2}$$

$$4. \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln(x)}{x} = 0$$

$$5. \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x}{\exp(x)} = 0$$

Regneregler for grænseværdi:

Hvis alle involverede grænseværdier eksisterer, så er

$$1. \lim_{x \rightarrow a} (Af(x) + Bg(x)) \\ = A \lim_{x \rightarrow a} f(x) + B \lim_{x \rightarrow a} g(x)$$

$$2. \lim_{x \rightarrow a} (f(x) \cdot g(x)) \\ = \lim_{x \rightarrow a} f(x) \cdot \lim_{x \rightarrow a} g(x)$$

$$3. \lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{\lim_{x \rightarrow a} f(x)}{\lim_{x \rightarrow a} g(x)} \\ \text{hvis } \lim_{x \rightarrow a} g(x) \neq 0$$

$$4. \lim_{x \rightarrow a} f(g(x)) = f(\lim_{x \rightarrow a} g(x)) \\ \text{hvis funktionen } f(x) \text{ er kontinuert i punktet } \lim_{x \rightarrow a} g(x).$$

Kontinuitet

Definition: En funktion $f(x)$ er kontinuert i punktet a hvis $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$, hvis $f(x)$ nærmer sig funktionsværdien i a når x nærmer sig a .

Hovedsætning om kontinuerte funktioner

Lad $f(x)$, $a \leq x \leq b$, være en kontinuert funktion.

1. Funktionen $f(x)$ har en mindsteværdi, m , og en størsteværdi, M .
2. Funktionen $f(x)$ antager alle værdier mellem sin mindsteværdi og sin størsteværdi.

Eksempel

Hvis $f(x) = \sqrt{x}$ er kvadratroden, så er værdierne $\sqrt{x}$ for $3 \leq x \leq 4$ tallene $\sqrt{3} \leq y \leq 2$.

Differentiation

Definition: En funktion $f(x)$ er differentiabel i punktet x hvis differenskvotienten

$$\frac{f(x+h) - f(x)}{h}$$

har en grænseværdi for $h \rightarrow 0$. Hvis grænseværdien findes, betegnes den med $f'(x)$, $\frac{df}{dx}(x)$ eller $\frac{d}{dx}f(x)$.

Regneregler for differentiation:

$$1. (Af(x) + Bg(x))' = Af'(x) + Bg'(x)$$

$$2. (f(x) \cdot g(x))' = f'(x)g(x) + f(x)g'(x)$$

$$3. \left(\frac{f(x)}{g(x)}\right)' = \frac{f'(x)g(x) - f(x)g'(x)}{g(x)^2}$$

$$4. (f(g(x)))' = f'(g(x)) \cdot g'(x)$$

$$5. (f^{-1})'(f(x)) = \frac{1}{f'(x)}$$

Tolkninger: $f'(x)$ er hældningen af grafen $y = f(x)$ i punktet $(x, f(x))$. Monotoniforhold.

Bestemmelse af max og min: Hvis den differentiable funktion $f(x)$, $a < x < b$, har et lokalt maximum eller minimum i punktet x_0 , så er $f'(x_0) = 0$ (vandret tangent).

Eksempler på differentiation:

$$1. \frac{d}{dx}(2 \sin(x) + 3 \cos(x)) = 2 \cos(x) - 3 \sin(x)$$

$$2. \frac{d}{dx}(x^2 \ln(x)) = 2x \cdot \ln(x) + x^2 \cdot \frac{1}{x}$$
$$= 2x \cdot \ln(x) + x$$

$$3. \frac{d}{dx}\left(\frac{\sin(x)}{\cos(x)}\right) = \frac{\cos(x) \cos(x) - \sin(x)(-\sin(x))}{\cos^2(x)}$$
$$= \frac{1}{\cos^2(x)}$$

$$4. \frac{d}{dx}(\sin(x^2)) = \cos(x^2) \cdot (2x)$$

$$5. \frac{d}{dx}(\arcsin)(\sin(x)) = \frac{1}{\cos(x)} = \frac{1}{\sqrt{1-\sin^2(x)}},$$

$$\left(-\frac{\pi}{2} < x < \frac{\pi}{2}\right) \text{ så } \frac{d}{du} \arcsin(u) = \frac{1}{\sqrt{1-u^2}}$$

Det ubestemte integral

Definition: Funktionen $F(x)$ er et ubestemt integral af $f(x)$, eller en stamfunktion til $f(x)$, hvis $F'(x) = f(x)$ for alle x . Funktionen $F(x)$ betegnes med $\int f(x) dx$.

Regneregler for ubestemte integraler:

$$1. \int (Af(x) + Bg(x)) dx = A \int f(x) dx + B \int g(x) dx$$

$$2. \int f'(x)g(x) dx = f(x)g(x) - \int f(x)g'(x) dx$$

$$3. \int f(g(x))g'(x) dx = \left(\int f(u) du \right)(g(x))$$

$$4. \int \frac{d}{dx} f(x) dx = f(x) = \frac{d}{dx} \int f(x) dx$$

Eksempler på ubestemte integraler:

$$1. \int (2 \sin(x) + 3 \cos(x)) dx \\ = -2 \cos(x) + 3 \sin(x) \text{ (Additivitet)}$$

$$2. \int x \ln(x) dx = \frac{1}{2}x^2 \ln(x) - \int \frac{1}{2}x^2 \cdot \frac{1}{x} dx \\ = \frac{1}{2}x^2 \ln(x) - \frac{1}{4}x^2 \text{ (Partiel integration)}$$

$$3. \int 2x\sqrt{1+x^2} dx = \left(\int \sqrt{u} du \right) (1+x^2) \\ = \left(\frac{2}{3}u^{\frac{3}{2}} \right) (1+x^2) = \frac{2}{3}(1+x^2)^{\frac{3}{2}} \text{ (Direkte substitution)}$$

$$4. \int \cos^2(x) dx = \frac{1}{2} \int (1 + \cos(2x)) dx = \\ \frac{1}{2}x + \frac{1}{4} \sin(2x) = \frac{1}{2}x + \frac{1}{2} \sin(x) \cos(x) = \\ \frac{1}{2}x + \frac{1}{2} \sin(x) \sqrt{1 - \sin^2(x)}$$

$$5. \left(\int \sqrt{1-u^2} dx \right) (\sin(x)) \text{ (Omvendt substitution)} \\ = \int \sqrt{1 - \sin^2(x)} \cos(x) dx \\ = \int \cos^2(x) dx = \frac{1}{2}x + \frac{1}{2} \sin(x) \sqrt{1 - \sin^2(x)} \\ = \left(\frac{1}{2} \arcsin(u) + \frac{1}{2}u\sqrt{1-u^2} \right) (\sin(x))$$

$$\begin{aligned}
6. \int \arcsin(x) dx &= \int 1 \cdot \arcsin(x) dx \\
&= x \arcsin(x) - \int \frac{x}{\sqrt{1-x^2}} dx = \\
&= x \arcsin(x) + \frac{1}{2} \int \frac{\frac{d}{dx}(1-x^2)}{\sqrt{1-x^2}} dx \\
&= x \arcsin(x) + \sqrt{1-x^2}
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
7. \int \sin^n(x) dx &= \int \sin(x) \cdot \sin^{n-1}(x) dx = \\
&= -\cos(x) \sin^{n-1}(x) + (n-1) \int \cos^2(x) \cos^{n-2}(x) dx \\
&= -\cos(x) \sin^{n-1}(x) \\
&+ (n-1) \int (\sin^{n-2}(x) - \sin^n(x)) dx \text{ s\aa} \\
&\int \sin^n(x) dx \\
&= -\frac{1}{n} \cos(x) \sin^{n-1}(x) + \frac{n-1}{n} \int \sin^{n-2}(x) dx
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
8. \int \frac{1}{a^2+x^2} dx &= \frac{1}{a^2} \int \frac{1}{1+(\frac{x}{a})^2} dx = \frac{1}{a} \int \frac{\frac{d}{dx}(\frac{x}{a})}{1+(\frac{x}{a})^2} \\
&= \frac{1}{a} \arctan(\frac{x}{a}) + C
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
9. \int \frac{1}{a^2-x^2} dx &= \int \frac{1}{a-x} \cdot \frac{1}{a+x} dx \\
&= \frac{1}{2a} \int \left(\frac{1}{a-x} + \frac{1}{a+x} \right) dx \\
&= \frac{1}{2a} (-\ln|a-x| + \ln|a+x|) + C = \\
&= \frac{1}{2a} \ln \left| \frac{a+x}{a-x} \right| + C
\end{aligned}$$

Differentiation og integration af standardfunktioner

$f(x)$	$f'(x)$	$\int f(x) dx$
$\sin(x)$	$\cos(x)$	$-\cos(x) + C$
$\cos(x)$	$-\sin(x)$	$\sin(x) + C$
$\tan(x)$	$1 + \tan^2(x) = \frac{1}{\cos^2(x)}$	$-\ln \cos(x) + C$
$\cot(x)$	$-1 - \cot^2(x) = \frac{-1}{\sin^2(x)}$	$\ln \sin(x) + C$
$\arcsin(x)$	$\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}$	$x \arcsin(x) + \sqrt{1-x^2}$
$\arccos(x)$	$\frac{-1}{\sqrt{1-x^2}}$	$x \arccos(x) - \sqrt{1-x^2}$
$\arctan(x)$	$\frac{1}{1+x^2}$	$x \arctan(x) - \frac{1}{2} \ln(1+x^2)$
$\operatorname{arccot}(x)$	$\frac{-1}{1+x^2}$	$x \operatorname{arccot}(x) + \frac{1}{2} \ln(1+x^2)$
x^r	rx^{r-1}	$\frac{1}{r+1}x^{r+1} + C \quad (r \neq -1)$
$\frac{1}{x}$	$\frac{-1}{x^2}$	$\ln(x) + C$
e^x	e^x	$e^x + C$
$\ln(x)$	$\frac{1}{x}$	$ x \ln(x) - x + C$
a^x	$\ln(a) \cdot a^x$	$\frac{1}{\ln(a)}a^x + C$

Det bestemte integral

Definition: $\int_a^b f(x) dx = F(b) - F(a)$ hvor $F(x) = \int f(x) dx$ er et ubestemt integral af $f(x)$.

Tolkning: Hvis $f(x) \geq 0$ så er $\int_a^b f(x) dx$ lig med arealet mellem x -aksen og grafen $y = f(x)$ fra $x = a$ til $x = b$.

Integral- og differentialregningens hovedsætning

$$\frac{d}{dx} \int_a^x f(t) dt = f(x)$$

Eksempel: $\frac{d}{dx} \int_1^x \frac{1}{t} dt = \frac{1}{x}$.

Regneregler for bestemte integraler:

$$1. \int_a^b f(x)dx = - \int_b^a f(x)dx, \int_a^a f(x)dx = 0$$

$$2. \int_a^b f(x)dx + \int_b^c f(x)dx = \int_a^c f(x)dx$$

$$3. \int_a^b (Af(x) + Bg(x))dx \\ = A \int_a^b f(x)dx + B \int_a^b g(x)dx$$

$$4. \int_a^b f'(x) dx = f(b) - f(a)$$

Eksempler på bestemte integraler:

$$1. \int_2^3 x^2 dx = \left[\frac{1}{3}x^3 \right]_{x=2}^{x=3} = \frac{1}{3} \cdot 27 - \frac{1}{3} \cdot 8 = \frac{19}{3}$$

$$2. \int_0^\pi \sin(x) dx = \left[-\cos(x) \right]_0^\pi \\ = -\cos(\pi) + \cos(0) = 1 + 1 = 2$$

$$3. \int_0^\pi \cos^2(x) dx = \frac{1}{2} \left[x + \sin(2x) \right]_0^\pi = \frac{1}{2} \pi$$

$$4. \int_0^1 2x\sqrt{1+x^2} dx = \frac{2}{3} \left[(1+x^2)^{\frac{3}{2}} \right]_0^1 \\ = \frac{2}{3} (2^{\frac{3}{2}} - 1) = \frac{2}{3} (2\sqrt{2} - 1)$$

$$5. \int_0^1 \sqrt{1-x^2} dx = \frac{1}{2} \left[\arcsin(x) + x\sqrt{1-x^2} \right]_0^1 \\ = \frac{1}{2} (\arcsin(1) - \arcsin(0)) = \frac{1}{2} \cdot \frac{\pi}{2} = \frac{\pi}{4}$$

$$6. \int_0^{\frac{1}{2}} \arcsin(x) dx = \left[x \arcsin(x) + \sqrt{1-x^2} \right]_0^{\frac{1}{2}} \\ = \frac{1}{2} \arcsin\left(\frac{1}{2}\right) + \sqrt{\frac{3}{4}} - 1 \\ = \frac{\pi}{12} + \frac{1}{2}\sqrt{3} - 1$$

$$\begin{aligned} 7. \int_0^1 \frac{1}{3+x^2} dx &= \frac{1}{\sqrt{3}} \left[\arctan \frac{x}{\sqrt{3}} \right]_0^1 \\ &= \frac{1}{\sqrt{3}} \arctan \frac{1}{\sqrt{3}} = \frac{\pi}{6\sqrt{3}} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 8. \int_0^1 \frac{1}{3-x^2} dx &= \frac{1}{2\sqrt{3}} \left[\ln \frac{\sqrt{3}+x}{\sqrt{3}-x} \right]_0^1 \\ &= \frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \frac{\sqrt{3}+1}{\sqrt{3}-1} = \frac{1}{2\sqrt{3}} \ln \frac{(\sqrt{3}+1)^2}{2} \\ &= \frac{1}{2\sqrt{3}} \ln(2 + \sqrt{3}) \end{aligned}$$

Differentialligninger

Definition: En differentialligning er en ligning hvor den ubekendte er en funktion. I ligningen kan indgå den ukendte funktion og dens afledte funktioner (evt. af højere orden).

Separable differentialligninger: Løsningerne til en separabel differentialligning

$$\frac{dy}{dx} = f(x)g(y)$$

er de konstante funktioner $y = y_0$ hvor $g(y_0) = 0$ samt løsningerne til ligningen

$$\int \frac{dy}{g(y)} = \int f(x)dx$$

Eksempler:

1. Løsningerne til $y' = cy$ er

$$y(t) = y_0 e^{ct},$$

eksponentiel vækst ($c > 0$) med fordoblingstid $T_2 = \frac{\ln(2)}{c}$.

2. Løsningerne til $y' = cy(K - y)$ er de konstante funktioner $y = 0$, $y = K$, samt

$$y(t) = \frac{Ky_0}{y_0 + (K - y_0)e^{-Kct}},$$

logistisk vækst med $MSY = c\frac{K^2}{4}$.

Lineære differentiaalligninger:

Løsningerne til 1.ordens differentiaalligningen

$$y'(x) + p(x)y(x) = f(x)$$

er

$$y = e^{-P(x)} \int e^{P(x)} f(x) dx + C e^{-P(x)}$$

hvor $P(x) = \int p(x) dx$ er et integral til $p(x)$.

Specielt har differentiaalligningen med konstante koefficienter

$$y'(x) + ay(x) = b$$

løsningen

$$y(x) = \frac{b}{a} + C e^{-ax}$$

Løsningerne til en homogen 2.ordens lineær differentiaalligning med konstante koefficienter

$$ay''(x) + by'(x) + cy(x) = 0$$

aflæses af hjælpepolynomiet $ar^2 + br + c = 0$.

Løsningerne til en inhomogen 2.ordens lineær differentiaalligning med konstante koefficienter

$$ay''(x) + by'(x) + cy(x) = f(x)$$

består af alle løsninger til den tilhørende homogene ligning plus en enkelt løsning til den inhomogene ligning (som vi finder ved at gætte på en funktion, der ligner højresiden $f(x)$).

Løsningerne til et lineært differentiallignings-system

$$x' = ax + by$$

$$y' = cx + dy$$

finder vi ved at omforme til 2. ordens ligningen

$$x'' + (a + d)x' + (ad - bc)x = 0$$

Opgaver til Lektion 14

1. (Eksamen Januar 1999) Find nedenstående integraler eksakt

a. $\int x(5x^2 + 3) dx.$

b. $\int_0^4 x(4 - x)^{\frac{1}{2}} dx.$

2. (Eksamen Januar 1998) En undersøgelse af blyforureningen langs motorvej A38 viser at, hvis $B(x)$ betegner jordens blyindhold x meter fra vejen, gælder

$$B(x) = \frac{e^x}{1 + e^{2x}}$$

i passende enheder. Beregn den eksakte værdi af middelværdien af jordens blyindhold i en 2 meter bred bræmme langs den ene side af vejen, dvs

$$\frac{1}{2} \int_0^2 B(x) dx$$

3. For en bestemt fisk gælder at dens vægt, v , som funktion af alderen, t , opfylder

$$\frac{dv}{dt} = Av^{2/3}e^{-kt}$$

hvor A og k er kendte positive konstanter. Endvidere er $v(0) = 1$ med de valgte enheder.

a. Bestem fiskens vægt som funktion af dens alder.

b. Vis at $\lim_{t \rightarrow \infty} v(t) = \left(\frac{A}{3k} + 1\right)^3$. Hvad udtrykker dette tal?

4. (Eksamen Januar 1998) Mængden af alger i en sø betegnes $M(t)$. Det antages at

$$M''(t) = -9M(t) + 180$$

samt at $M(0) = 10$ og $M'(0) = 6$. Bestem mængden af alger i søen som funktion af tiden.

5. (Eksamen Januar 2002) Betragt differentialligningen $y' = 1 - y^2$.

a. Gør rede for at funktionen

$$f(t) = \frac{e^t - e^{-t}}{e^t + e^{-t}}$$

er en løsning til differentiaalligningen.

b. Find en konstant løsning til differentiaalligningen.

6. (Eksamen April 2001) Find den eksakte værdi af det bestemte integral

$$\int_0^1 \frac{5x^2}{x^3 - 2} dx$$

7. (Eksamen April 2001) Lad N være funktionen der, for alle reelle tal t , er givet ved

$$N(t) = A \cdot \exp(-5 \cdot e^{-2t})$$

hvor A er en positiv konstant.

a. Vis, at funktionen N opfylder differentiaalligningen $\frac{d}{dt}(\ln N(t)) = 10e^{-2t}$.

b. Bestem A , så $N(0) = 1$.

8. (Eksamen Januar 2001) Find den generelle løsning til differentiaalligningen

$$\frac{dy}{dx} = r \frac{y}{x} \quad (x > 0)$$

hvor r er en positiv konstant.

9. Betragt en population $P(t)$ som kan modelleres ved

$$\frac{dP}{dt} = (0,0004)P(P - 150)$$

Find $P(t)$ i disse to tilfælde: a) $P(0) = 200$ b) $P(0) = 100$.
Vis at populationen i tilfælde a) eksploderer i antal og i tilfælde b) uddør. Findes der en værdi af $P(0)$ som giver en konstant bestandsstørrelse?